

Sygn. VPa 105/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Marczyńska

Sędziowie: SSO Urszula Sipińska-Sęk (spr.)

SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa K. G.

przeciwko Skarbowi Państwa-Sądowi Rejonowemu w T. M.

o wynagrodzenie

na skutek apelacji powódki K. G. od wyroku Sądu Rejonowego

w Piotrkowie Tryb. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 września 2015r. sygn. IV P 100/15

oddala apelację.

Sygn. akt V Pa 105/15

UZASADNIENIE

K. G. pozwem z dnia 31 lipca 2014 r. wniosła o zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w T. M. tytułem waloryzacji wynagrodzenia za lata 2011-2014 łącznie kwoty 26.344,92 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot: 1.835,21 zł za okres od 1 lipca 2011 r., 7.513,95 zł za okres od 1 stycznia 2012 r., 10.738,36 zł za okres od 1 stycznia 2013 r., 6.257,39 zł za okres od 1 stycznia 2014 r.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 września 2015 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt IVP100/15 oddalił powództwo, nie obciążając powódki K. G. kosztami procesu.

Sąd I instancji ustalił, że powódka K. G. jest zatrudniona w Sądzie Rejonowym na stanowisku kuratora specjalisty. Jej wynagrodzenie w latach 2011-2014 nie było waloryzowane. Stało się tak dlatego, że wskaźnik wzrostu wynagrodzeń pracowników sądów, prokuratury i kuratorów w latach 2011-2014 ustalany został w ustawach budżetowych na poziomie 100%, w związku z czym nie doszło do wzrostu wynagrodzeń kuratorów sądowych, w tym również powódki. Jednocześnie ustawodawca w latach 2011-2014 nie wprowadził regulacji prawnych, które uchylałyby przepisy ustaw,

w których określono zasadę waloryzacji wynagrodzeń kuratorów sądowych. I tak, przepis art. 14 ustawy o kuratorach sądowych określa, iż wynagrodzenie zasadnicze kuratorów zawodowych na równorzędnych stopniach służbowych jest równe i stanowi odpowiednio do rangi stopnia służbowego wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustalona według zasad określonych w art. 14 ust. 1a i ust. 1b ustawy określa ustawa budżetowa. Zgodnie natomiast z art. 14 ust. 1b ustawy kwota bazowa począwszy od 2004 r. jest waloryzowana corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalany na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

Sąd I instancji podniósł, że ustawy budżetowe, ustawy okołobudżetowe jak i ustawa o kuratorach sądowych, czy wreszcie ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej są aktami prawnymi tej samej rangi, a zatem są równorzędne.

Wobec powyższego przepisy ustawy o kuratorach sądowych (art. 14 ust. 1b) nie powodują nieważności przepisów ustaw budżetowych, w których przyjęto założenie wzrostu wynagrodzeń przy wskaźniku 100%.

Sąd Rejonowy wskazał, że w przedmiotowej sprawie dokonał wykładni przepisów na podstawie obowiązujących reguł, które decydują która z norm jest obowiązująca, a która nie. I tak zgodnie z regułą chronologiczną (lex posteriori derogat legi priori) akt normatywny później uchwalony uchyla akt wcześniejszy.

Wobec powyższego przepisy zawarte w ustawach budżetowych i ustawach okołobudżetowych, jako że nie zostały uznane za sprzeczne z konstytucją przez Trybunał Konstytucyjny (Trybunał Konstytucyjny umorzył postępowanie co do stwierdzenia niegodności z konstytucją przepisów ustaw budżetowych) i są aktem późniejszym niż ustawa o kuratorach sądowych, stanowiły ważną podstawę prawną do ustalenia wysokości wynagrodzeń kuratorów sądowych w latach 2011-2014, co legło u podstaw oddalenia powództwa.

Powyższy wyrok w całości zaskarżyła **apelacją** powódka, wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie na jej rzecz od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w T. M. kwoty 26.344,92 zł brutto wraz z ustawowymi odsetkami tytułem niezwaloryzowanego wynagrodzenia w latach 2011-2014. W uzasadnieniu podniosła, że brak podwyżki jej wynagrodzenia w latach 2011-2014r. jest sprzeczny z konstytucyjnymi gwarancjami wynikającymi z zasady zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa (art. 2 Konstytucji), zasady równości (art. 32 Konstytucji) oraz prawa ochrony praw majątkowych (art. 64 ust 1 i 2 Konstytucji)

Sąd Okręgowy- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Apelacja jest niezasadniona i jako taka podlega oddaleniu w całości.

Przede wszystkim należy podnieść, że powództwo zostało wytuzzone przeciwko pozwanemu, który w przedmiotowej sprawie nie ma legitymacji procesowej biernej. W sprawach z zakresu prawa pracy legitymacja procesowa bierna służy bowiem pracodawcy, a tym ostatnim w stosunku do powódki będącej kuratorem nie jest Skarb Państwa reprezentowany przez Sąd Rejonowy w T. M. jak błędnie wskazała w pozwie i apelacji powódka, a Sąd Rejonowy w T. M. Pracodawcą jest bowiem jednostka organizacyjna zatrudniająca pracowników, choćby nie posiadała osobowości prawnej (art. 3 k.p.). Taki pracodawca w sprawach z zakresu prawa pracy ma zdolność sądową i procesową, choćby nie posiadał osobowości prawnej (art. 460 k.p.c). Pracodawcą kuratora sądowego jest zatem sąd rejonowy, w którym pełni on czynności służbowe. W tym zresztą zakresie dotychczasowa judykatura Sądu Najwyższego dotycząca wykładni pojęcia pracodawcy, a tym samym jego legitymacji procesowej w sprawach, w których stroną jest pracownik sądu rejonowego jest od dawna ukształtowana oraz stabilna i sytuuje tą podmiotowość zgodnie z literalnym brzmieniem art. 3 k.p. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 1993 roku, I PZP 30/93, OSNCP 1994 nr 6, poz. 123 oraz wyrok z dnia 19 września 1996 roku, I PRN 101/95, OSNAPiUS 1997 nr 7, poz. 112). Ustalenie już tylko tej okoliczności powoduje bezzasadność powództwa.

Nawet jednak gdyby powódka prawidłowo określiła stroną pozwaną jako Sąd Rejonowy w T. M. jej powództwo o waloryzację wynagrodzenia także nie mogłoby zostać uwzględnione wobec treści obowiązujących w latach 2011-2014 przepisów. Stan faktyczny ustalony przez Sąd Rejonowy w przedmiotowej sprawie był bezsporny i jest on

wystarczający do rozpoznania apelacji. Sąd Okręgowy podziela także ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji.

Ma rację powódka, iż zgodnie z treścią art.14 ust.1, 1a i 1b ustawy z 27 lipca 2001r. o kuratorach sądowych (Dz.U. Nr 98, poz.1071 ze zm.) wynagrodzenie zasadnicze kuratorów zawodowych na równorzędnych stopniach służbowych jest równe i stanowi odpowiednio do rangi stopnia służbowego wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość, ustaloną według zasad określonych w ust.1a i ust.1b, określa ustawa budżetowa. Kwota bazowa, o której mowa w ust.1a, począwszy od 2004r. jest waloryzowana corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalonym na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. W myśl art.6 ust.1 ustawy z 23 grudnia 1999r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2011r., Nr 79, poz.431) podstawę do określenia wynagrodzeń w roku budżetowym stanowią wynagrodzenia z roku poprzedniego, ***zwaloryzowane średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalonym w ustawie budżetowej***, oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne, wypłacane na podstawie odrębnych przepisów. Waloryzacja oznacza zatem czynność polegającą na pomnożeniu wynagrodzenia z roku poprzedniego przez średnioroczny wskaźnik ustalony w ustawie budżetowej zmierzającą do ustalenia wysokości świadczenia w postaci wynagrodzenia za pracę. Zgodnie z treścią art.2 pkt 4 powyższej ustawy „średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń” oznacza wzrost wynagrodzeń na dany rok budżetowy w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik ten ustalany jest co rok w ustawie budżetowej i w oparciu o zestawienie z wynagrodzeniem pracownika z roku ubiegłego daje wynik w postaci aktualnej wysokości wynagrodzenia.

Z treści przepisów zawartych w obu przywołanych ustawach wynika, że ustawodawca w momencie ich uchwalania założył, iż wynagrodzenia pracownicze w sferze budżetowej będą każdego roku waloryzowane. Wobec jednak treści ustaw budżetowych na lata 2011-2014 przewidujących średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w wysokości 100% doszło do sytuacji, w której mechanizm ustalania wynagrodzenia kuratorów zawodowych określony w art.14 ust.1b ustawy z 27 lipca 2001r. o kuratorach sądowych i poprzez odesłanie w art.6 ust.1 ustawy z 23 grudnia 1999r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, polegający na określaniu wynagrodzenia na dany rok budżetowy przy przyjęciu wynagrodzenia z roku poprzedniego po jego zwaloryzowaniu średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń (ustalonym w ustawie budżetowej) doprowadził do sytuacji, w której wynagrodzenie to pozostało na poziomie z roku poprzedniego. W rezultacie powyższego, we wskazanym okresie wynagrodzenie grupy zawodowej kuratorów nie wzrosło.

Sąd Rejonowy słusznie ocenił, że wobec takiej treści ustaw budżetowych na lata 2011-2014 i tzw. ustaw okołobudżetowych zakładających wielkość wynagrodzeń na poziomie nie wyższym niż w roku poprzedzającym, doszło do sprzeczności między uregulowaniami tych ustaw a w/w uregulowaniami ustawy o kuratorach sądowych i ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, które przewidziały mechanizm corocznej waloryzacji wynagrodzenia kuratorów średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń.

Nie mniej jak trafnie podnosi Sąd Rejonowy ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw i ustawa budżetowa są równorzędnymi w hierarchii aktami prawa powszechnie obowiązującego. Każda z nich odmiennie kształtuje kwestie wzrostu wynagrodzeń. I tak, pierwsza z nich (ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw) przewiduje wzrost wynagrodzeń, a druga (ustawa budżetowa) faktycznie go nie realizuje, w związku z ustaleniem wskaźnika wzrostu wynagrodzeń na poziomie 100%.

W celu rozstrzygnięcia tej sprzeczności między ustawami Sąd Rejonowy zasadnie zastosował normę kolizyjną, w myśl której *lex posterior derogat legi priori* (akt późniejszy uchyla moc obowiązującą aktu wcześniejszego) dochodząc do przekonania, że w niniejszej sprawie ustanowienie wskaźnika wzrostu wynagrodzenia w ustawie budżetowej na poziomie 100% nie powoduje jego nieważności w świetle normy zawartej w art.6 ust.1 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw. Przepisy ustaw budżetowych na lata 2011–2014 jako późniejsze uchylły bowiem przepisy ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw.

Sąd pierwszej instancji - wbrew treści apelacji - nie mógł odmówić zastosowania przepisów ustaw budżetowych i ustaw o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej jako pozostających w sprzeczności z art.2, art. 32 i art.64 ust.1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W polskim systemie prawa organem powołanym do orzekania w sprawach zgodności ustaw z Konstytucją jest Trybunał Konstytucyjny (art.188 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Należy przypomnieć, że dopóki określony przepis nie zostanie uznany za niekonstytucyjny przez Trybunał Konstytucyjny istnieje domniemanie jego zgodności z Konstytucją. Trybunał Konstytucyjny nie orzekł o niezgodności z Konstytucją zaskarżonych przepisów ustaw budżetowych, a jedynie w tym zakresie postępowanie umorzył (postanowienie z dnia 11 lutego 2015r. w sprawie P 44/13). Nic nowego do sprawy nie wnosi także postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 kwietnia 2015r. wydane w sprawie S 4/15, na które powołuje się powódka w apelacji. Mocą tego postanowienia Trybunał Konstytucyjny przedstawił Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej uwagi dotyczące niezbędności podjęcia działań ustawodawczych, zmierzających do właściwego uregulowania kwestii waloryzacji wynagrodzeń pracowników sądów na przyszłość. Nie odnosi się ono zatem w żaden sposób do kwestii waloryzacji wynagrodzeń kuratorów w latach objętych pozwem.

Zawieszenie gwarancji płacowej jednej grupy zawodowej (tu kuratorów) nie może być też kwalifikowane jako działanie dyskryminacyjne w stosunku do innych grup zawodowych, co do których działają mechanizmy waloryzacyjne lub którym przyznane zostały podwyżki uposażeń, albowiem sam mechanizm waloryzacji, jak i jego zawieszenia dotyczy podmiotów tej samej kategorii pracowników w sensie zasad wynagradzania (kuratorów, wobec których wynagrodzenie ustala się na podstawie kwoty bazowej), różniące się od podmiotów innej kategorii (np. sędziów sądów powszechnych, także zaliczanych do sfery budżetowej, wobec których jednak wynagrodzenie ustala się na podstawie innych kryteriów niż kwota bazowa), wobec której przyjmuje się inny mechanizm waloryzacyjny, względnie nie zawiesza jego stosowania. Można zgodzić się ze stanowiskiem powódki sprowadzającym się do konstatacji, iż polityka budżetowa państwa polskiego, która gwarantuje niektórym pracownikom sfery budżetowej coroczną waloryzację wynagrodzenia, a osobom wykonującym zawód kuratora sądowego (i innym których wynagrodzenie ustala się na podstawie kwoty bazowej) odmawia waloryzacji wynagrodzenia jest dowodem nierównomiernego rozłożenia ciężarów kryzysu gospodarczego i złej sytuacji finansowej budżetu, jednak okoliczność ta nie stanowi dyskryminacji, albowiem przedmiotowe zróżnicowanie oparte jest na zgeneralizowanym kryterium.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc oddalił apelację.